

Det Internationale Sekretariat Notat om Fordeling og incitamerter 2024

Sammenfatning

Økonomiministeren præsenterer hovedkonklusionerne af publikationen "Fordeling og incitamerter 2024" fra den 19. december 2024 for Finansudvalget d. 30 januar kl. 13.05 med henblik på efterfølgende drøftelse. Bemærk, at i modsætning til sidste år er samrådet i år åbent. Medlemmer af Skatteudvalget er også inviteret til at deltage.

Notatet indeholder et kort referat af kapitlerne og 14 forslag til spørgsmål, som medlemmerne evt. kan stille til økonomiministeren:

1. *Hvordan er udviklingen i andelen af børn i lavindkomstgruppen fra 2019 til 2023?*
2. *Hvorfor udgiver regeringen publikationen "Fordeling og incitamerter 2024" i december, når den allerede er forældet ved udgivelsen?*
3. *Hvor stor en andel forlader toppen og bunden af indkomstfordelingen efter ét eller flere år?*
4. *Skyldes den stigende indkomstulighed målt ved gini-koefficienten fra 2019 til 2022 primært en mere ulige fordeling af kapitalindkomster?*
5. *Hvorfor anvender ministeriet i landesammenligningen af gini-koefficienten data for Danmark for 2019 i stedet for 2022, hvorved Danmark er det 8. mest lige land i stedet for det 12.?*
6. *Hvad er ministerens syn på virkningen af SVM-regeringens skatte- og afgiftsinitiativers på den gennemsnitlige disponible indkomst for personer i den 100. percentil?*
7. *Burde formueforskelle ikke vises både inkl. og ekskl. unoterede aktier i alle figurer?*
8. *Er ministeren enig i Danmarks Statistiks vurdering af, at værdien af de unoterede aktier samlet set er undervurderet?*
9. *Er ministeren enig i, at udviklingen fra 2019-2022 kan skyldes konjunkturelle forhold, og det kræver en længere tidsperiode at vurdere strukturelle ændringer?*
10. *Er ministeren enig med Danmarks Statistik i, at den gennemsnitlige nettoformue ikke er repræsentativ?*
11. *Vurderer regeringen, at de økonomiske incitamerter til beskæftigelse er tilstrækkelige, når de samlet set forringes frem mod 2030?*

30. januar 2025

Birgitte Smith Lange
Økonomisk
chefkonsulent
Birgitte.lange@ft.dk
+45 3337 3323

12. *Planlægger regeringen initiativer for at realisere beskæftigelsespotentialerne nævnt i kapitel 5 om deltidsbeskæftigelse?*
13. *Er lånereglerne for køb af ejerbolig hensigtsmæssige i lyset af analysen i kapitel 6?*
14. *Undervurderer regeringen de mellemkommunale forskelle ved at anvende kommunegrupper, hvor der er stor forskel i kommunerne indenfor grupperne?*

Fordeling og incitamenter 2024 belyser udviklingen i befolkningens indkomster og nettoformuer frem til 2022¹. Notatet fokuserer særligt på kapitel 2 om befolkningens disponible indkomst og kapitel 3 om befolkningens nettoformuer (forskellen mellem formuer og gæld).

Kapitel 2: Befolkningens disponible indkomst

Den gennemsnitlige disponible indkomst i befolkningen udgjorde omtrent 300.000 kr. i 2022. I perioden fra før coronapandemien i 2019 til efter i 2022 steg de reale disponible indkomster kun meget begrænset med i gennemsnit 0,2 pct. pr. år²³. Det kan bemærkes, at det er væsentligt mindre end i de forudgående 25 år, hvor den gennemsnitlige vækst var 1,8 pct. pr. år.

Forskellige mål for formueforskellene

For at opnå et nuanceret billede af indkomstforskelle kan det være nødvendigt at betragte flere mål. Økonomiministeriet anvender primært to mål: *gini-koefficienten* og *lavindkomstgruppen*.

Gini-koefficienten

Økonomisk ulighed måles blandt andet ved hjælp af gini-koefficienten. Jo lavere ginikoefficienten er, desto mere lige er fordelingen. Indkomstforskellene målt ved gini-koefficienten steg med 0,5 pct.-point over tre år fra 28,5 pct. i 2019 til 29,0 pct. i 2022⁴. Til sammenligning steg indkomstforskellene målt

¹ Begrundelsen for slutåret i 2022 er, at 2022 var det seneste tilgængelige år, hvor det var muligt at opgøre befolkningens indkomster og nettoformuer på individniveau ved afslutningen af redaktionen.

² Den lave vækst fra 2019 til 2022 dækker over, at realværdien af de disponible indkomster steg fra 2019 til 2021 og faldt fra 2021 til 2022.

³ Der tages udgangspunkt i familieækvivalerede indkomster efter skat. Med ækvivaleringen af de disponible indkomster tages højde for stordriftsfordele i familien, samtidig med, at familiens samlede indkomst deles ligeligt ud på alle medlemmerne af familien.

⁴ Det kan i denne forbindelse tilføjes, at Gini-koefficienten opgøres til 30,6 i 2023 ifølge Danmarks Statistik. Dog opgøres Gini-koefficienten forskelligt af Danmarks Statistik og ministerierne, hvilket også ses af, at gini-koefficienten ifølge Danmarks Statistik i 2022 var 29,96. Se Fordeling og incitamenter 2018 for en detaljeret beskrivelse af forskelle i opgørelsesmetoder.

ved gini-koefficienten med 9,1 pct.-point fra 20,0 pct. i 1994 til 29,0 pct. i 2022, svarende til en stigning på ca. 0,3 pct.-point pr. år.

Indkomstdeciler

I 2022 var den gennemsnitlige disponible indkomst i 1. og 10. indkomstdecil henholdsvis knap 100.000 kr. og godt 720.000 kr.

Fra 2019 og frem til 2022 forblev realværdien af de disponible indkomster omtrent uændret for personer i 1.-9. indkomstdecil, mens den steg med 1 pct. pr. år i 10. indkomstdecil. Stigningen i den disponible indkomst i 10. indkomstdecil var drevet af stigende aktie- og virksomhedsindkomster. En stor del af denne vækst kan tilskrives top 1 pct. af indkomstfordelingen.

Indkomstmobilitet

Det kan bemærkes, at det ikke nødvendigvis er de samme personer, der er placeret i de enkelte deciler fra år til år. De personer, der var placeret i 1. indkomstdecil i 2019, oplevede en gennemsnitlig stigning i deres disponible indkomst på knap 20 pct. pr. år fra 2019 til 2022. Modsat faldt den disponible indkomst for personer, der var placeret i 10. indkomstdecil i 2019, med godt 3 pct. pr. år fra 2019 til 2022.

Ministeriet bemærker dog, at den relativt høje vækst for personer i bunden af indkomstfordelingen skal ses i lyset af, at indkomsten for mange i 1. indkomstdecil i udgangspunktet er relativt lav, hvor mindre beløb kan give store procentuelle stigninger. Tilbagegangen for personer i 10. indkomstdecil dækker omvendt over, at nogle personer midlertidigt har høje indkomster – fx som følge af frasalg af aktier.

Lavindkomstgruppen

Ministeriet analyserer også lavindkomstgruppen, der måler andelen, der har en indkomst under 50 pct. af medianindkomsten⁵ i befolkningen⁶.

Andelen af personer i lavindkomstgruppen faldt med 0,6 pct.-point fra 2019 til 2022 delvist ifølge ministeriet på grund af høj beskæftigelse i perioden 2020-2022 samt udbetalingen af det midlertidige børnetilskud i 2020 til 2022, som særligt tilfaldt personer i 1. og 2. indkomstdecil.

⁵ Medianindkomsten er den indkomst, hvor præcis halvdelen af befolkningen har højere indkomst og halvdelen har lavere indkomst.

⁶ Lavindkomstgruppen er således et relativt mål, hvor antallet i lavindkomstgruppen eksempelvis kan stige (falde), hvis medianindkomsten i befolkningen øges (reduceres), selvom indkomsten er uændret blandt personer med indkomster under lavindkomstgrænsen.

Til sammenligning er andelen af lavindkomstgruppen dog mere end fordoblet fra 1995 til i 2022, både inkl. og ekskl. studerende, jf. bilag 2.5.

Nedenfor er en række forslag til spørgsmål til kapitlet:

1. *Hvordan er udviklingen i andelen af børn i lavindkomstgruppen fra 2019 til 2023?*

Ministeriet nævner i kapitlet, at andelen af børn i lavindkomstgruppen faldt fra 2019-2022 svarende til 1,1 pct. point fra 83.000 børn i 2019 (7,3 pct.) til 70.000 børn i 2022 (6,3 pct.). Det skal ses i sammenhæng med det midlertidige børnetilskud fra 2020-2022, der som tidligere nævnt særligt tilfaldt personer i bunden af indkomstfordelingen. Udvalget kunne spørge til udviklingen i andelen og antallet af børn i lavindkomstgruppen fra 2019 til 2023 for at belyse, hvordan udviklingen ser ud uden påvirkning fra det midlertidige børnetilskud.

Til sammenligning kan det også nævnes, at andelen af børn i lavindkomstgruppen er steget, hvis perioden siden 1994 til seneste tilgængelige år betragtes.

2. *Hvorfor udgiver regeringen publikationen "Fordeling og incitament 2024" i december, når den allerede er forældet ved udgivelsen?*

Ministeriet afrapporterer kun data til og med 2022 i publikationen "Fordeling og incitament 2024", som udkom d. 19. december 2024.

Danmarks Statistik offentliggjorte imidlertid data for 2023 vedrørende den samlede indkomststatistik d. 27. november 2024⁷ og den samlede formuestatistik d. 4. december 2024^{8,9}.

Ministeriets publikation indeholder således allerede ved udgivelsen ikke den nyeste data for 2023. Udvalget kunne spørge, om det vil være muligt at flytte udgivelsesdatoen til primo året efter eller foråret, så publikationen kunne inkludere de nyeste tilgængelige data.

⁷ NYT fra Danmarks Statistik af 27. november 2024: Størst indkomststigning i toppen og bunden: <https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetPdf.aspx?cid=49619>

⁸ NYT fra Danmarks Statistik af 4. december 2024: Nettoformuen voksede i 2023: <https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetPdf.aspx?cid=48017>

⁹ På Danmarks Statistiks hjemmeside fremgår det, at de udgiver den sidste del af indkomst - og formuestatistikken i november.

3. Hvor stor en andel forlader toppen og bunden af indkomstfordelingen efter ét eller flere år?

Økonomiministeriet bemærker på s. 10, at udviklingen i Gini-koefficienten skal ses i lyset af, at der er stor mobilitet i indkomstfordelingen. Dog angives der ikke konkrete tal for, hvor stor en andel af befolkningen, der skifter placering i fordelingen over tid. Derfor kunne medlemmerne spørge, hvor stor en andel, der forlader eksempelvis 1. og 10 indkomstdecil efter ét eller flere år.

4. Skyldes den stigende indkomstulighed målt ved gini-koefficienten fra 2019 til 2022 primært en mere ulige fordeling af kapitalindkomster?

Den stigende ulighed kan analyseres ved at dekomponere udviklingen i Gini-koefficienten. Ministeriet har i bilag 2.3 dekomponeret udviklingen i gini-koefficienten fra 2021 til 2022, jf. figur B.2.3. Af figuren kan det ses, at den primære årsag til den stigende ulighed fra 2021 til 2022 er, at øvrig kapitalindkomst er mindre lige fordelt (fordelingseffekt)¹⁰. Dog dækker analysen kun ét år. Derfor kunne udvalget spørge ind til en dekomponering af udviklingen i indkomstforskelle målt ved gini-koefficienten for en længere periode fra fx 2019-2022 eller 1994-2022.

5. Hvorfor anvender ministeriet i landesammenligningen af gini-koefficienten data for Danmark for 2019 i stedet for 2022, hvorved Danmark er det 8. mest lige land i stedet for det 12.?

Økonomiministeriet sammenligner indkomstforskelle målt med gini-koefficienten mellem OECD-lande for 2022 eller senest tilgængelige år i figur 2.9. Dog anvendes data for Danmark fra 2019, hvor gini-koefficienten er 26,8 pct., selvom ministeriet tidligere refererer til en Gini-koefficient på 29,0 pct. for 2022. Det betyder, at Danmark i fremstillingen fremstår som det 8. mest lige land, mens en sammenligning baseret på data for 2022 ville placere Danmark som nr. 12.

Derudover nævnes det i kapitlet, at Sverige og Holland har større indkomstforskelle end Danmark. Dette gælder dog kun, hvis man sammenligner Danmarks 2019-data med 2022-data for Sverige og Holland, som vist i figur 2.9. En sammenligning baseret på 2022-data for alle tre lande viser derimod, at Danmark har større indkomstforskelle end Holland og samme gini-koefficient som Sverige på 29,0 pct. Udvalget kunne derfor spørge, hvorfor ministeriet ikke anvender de mest opdaterede data i denne sammenligning.

Det vides dog ikke, om ministeriet og OECD opgør gini-koefficienten forskelligt.

¹⁰ Øvrig kapitalindkomst omfatter renteindtægter, renteudgifter, imputeret afkast af egen bolig samt anden kapitalindkomst

Kapitel 3: Befolkningens formuer¹¹

Den gennemsnitlige nettoformue pr. voksen dansker var ca. 1,5 mio. kr. i 2022. Fra 2019 til 2022 var den gennemsnitlige nettoformue omtrent uændret med et reelt fald på 0,1 pct. pr. år. Udviklingen dækker dog over, at den gennemsnitlige reale nettoformue steg fra 2019 til 2021, mens den faldt med 13 pct. fra 2021 til 2022.

Forskellige mål for formueforskellene

Når formueforskellene belyses, er der ikke ét mål, der kan fortælle hele historien, hvorfor Økonomiministeriet belyser formueforskellene ved brug af forskellige mål, hvor kun et udsnit af ministeriets analyse er gengivet nedenfor.

Nettoformue i 2022 opdelt på formuedeciler

Den gennemsnitlige nettoformue i 10. indkomstdeceil i 2022 var på ca. 7,5 mio. kr. jf. figur 3.14¹². Det er over dobbelt så meget som ejere af de 10 pct. næststørste formuer (9. indkomstdeceil), der havde en gennemsnitlig nettoformue på ca. 3 mio. kr.

Andel af den samlede nettoformue ejet af hhv. top 1 pct. og top 10 pct.

16-17 pct. af den samlede nettoformue ejes af den 1. pct. af befolkningen med de største nettoformuer i 2022, mens ca. 50 af den samlede nettoformue ejes af 10 pct. af befolkningen med de største nettoformuer i 2022. Mens andelen af nettoformuen ejet af top 1 pct. har været nogenlunde stabil siden 2014, er andelen af nettoformuen ejet af top 10 pct. faldet fra 53,3 pct. i 2014 til 49,5 pct. i 2022.

Den faldende ejerandel for top 10 pct. fra 2014 til 2022 er dog ikke et udtryk for en faldende nettoformue samlet set i gruppen, men derimod at nettoformuen blandt de øvrige 90 pct. af befolkningen steg relativt mere. Fra 2014 til 2022 steg den gennemsnitlige reale nettoformue med 13 pct. for top 10 pct. og med 32 pct. for de øvrige 90 pct.

Andel med relativt lav nettoformue

Økonomiministeriet påpeger, at der ikke findes en entydig definition af, hvornår en nettoformue er lav. Ministeriet bemærker dog bl.a., at andelen med en

¹¹ Det kan bemærkes, at Økonomiministeriet som udgangspunkt afrapporterer nettoformuen ekskl. unoterede aktier mv. i kapitlet (Danmarks Statistiks 2014-definition).

¹² Økonomiministeriet kommenterer dog kun på den gennemsnitlige alder og ikke formuen i 10. formuedecil i figuren, så tallet er udelukkende aflæst af figuren.

personlig nettoformue under 50 pct. af medianformuen har været nogenlunde stabil over perioden og ligger på ca. 40 pct. af befolkningen.

Nedenfor er en række forslag til spørgsmål til kapitlet:

6. *Hvad er ministerens syn på virkningen af SVM-regeringens skatte- og afgiftsinitiativers på den gennemsnitlige disponible indkomst for personer i den 100. percentil?*

Ministeriet nævner, at SVM-regeringens initiativer på skatte- og afgiftsområdet isoleret bidrager til at øge den gennemsnitlige reale disponible indkomst i 9 ud af 10 indkomstdeciler, jf. svar på Skatteudvalgets spørgsmål nr. 239 af 29. juni 2023¹³. Indkomsten i 1. decil reduceres dog, men det skal bemærkes, at de samme personer ikke forbliver i de samme deciler over tid.

Derudover fremgår det, at den største gennemsnitlige gevinst af SVM-regeringens initiativer tilfalder personer i den 100. percentil, når 10. decil opdeles i percentiler. Det største tab for personer i den 100. percentil fås ved indførelsen af top-topskatten på 5 pct. af indkomst over 2,5 mio. kr., der dog opvejes af den største gevinst ved indførelse af retskrav for ny model for værdiansættelse.

7. *Burde formueforskelle ikke vises både inkl. og ekskl. unoterede aktier i alle figurer?*

Danmarks Statistik anvender to definitioner af nettoformue: *2014- og 2020-definitionen*. Forskellen mellem disse kan hovedsageligt tilskrives værdien af unoterede aktier ifølge Økonomiministeriet.

Ministeriet kommenterer kun nettoformuen opgjort ekskl. unoterede aktier i sammenfatningen og hovedkapitlet (2014-definitionen), mens bilaget inkluderer udviklingen inkl. unoterede aktier (2020-definitionen). Formueforskellene i befolkningen er større, når unoterede aktier mv. medregnes. Det skyldes, at unoterede aktier ofte er ejet af personer, der også før indregning af unoterede aktier befinder sig i toppen af formuefordelingen.

Dog skal man være opmærksom på, at udviklingen inkl. unoterede aktier kun kan analyseres fra 2020 og p.t. altså kun dækker 3 år.

¹³ <https://www.ft.dk/samling/20222/almdel/sau/spm/288/svar/2077563/2920405.pdf>

8. Er ministeren enig i Danmarks Statistiks vurdering af, at værdien af de unoterede aktier samlet set er undervurderet?

Danmarks Statistik bemærker, at mange modsatrettede effekter gør det svært at komme med et samlet bud på, hvorvidt værdien af de unoterede aktier er over- eller undervurderet. De konkluderer dog, at der samlet set er tale om en undervurdering, jf. [Værdiansættelse af unoterede aktier og fordeling på personer i 2022](#). Udvalget kunne spørge, om ministerien er enig i denne vurdering.

9. Er ministeren enig i, at udviklingen fra 2019-2022 kan skyldes konjunkturelle forhold, og det kræver en længere tidsperiode at vurdere strukturelle ændringer?

I store dele af publikationen analyseres udviklingen fra 2019 og frem til senest tilgængelige år. Ministeriet nævnte i sidste års publikation, at man bør være varsom med at tolke ændringer under midlertidige højkonjunkturer (fra 2019) som strukturelle ændringer, da en længere tidsperiode er nødvendig¹⁴. Dette forbehold nævnes dog ikke i årets publikation.

10. Er ministeren enig med Danmarks Statistik i, at den gennemsnitlige nettoformue ikke er repræsentativ?

Danmarks Statistik påpeger, at den gennemsnitlige nettoformue ikke er repræsentativ¹⁵. Af figur 3.7. i kapitel 3 fremgår det, at den gennemsnitlige nettoformue er 1,5 mio. kr., mens medianen er 0,7 mio. kr. i 2022. Det betyder, at halvdelen af befolkningen havde en nettoformue på mindre end 0,7 mio. kr. i 2022.

Samme billede ses for enkelte formueelementer, herunder unoterede aktier. Danmarks Statistik fremhæver bl.a., at medianværdien for personer med unoterede aktier var på 887.000 kr., mens gennemsnitsværdien var næsten 10 mio. kr. for ejere af unoterede aktier i 2023.

Kapitel 4: Incitamenter til beskæftigelse

I kapitlet analyserer ministeriet de økonomiske incitamenter til at være i beskæftigelse frem for at være ledig, som bl.a. kan måles ved nettokompensationsgraden, der angiver i hvilket omfang indkomsten i tilfælde af ledighed kompenserer for indkomsten som fuldtidsbeskæftiget.

¹⁴ Økonomiministeriet (2024): Fordeling og Incitamenter 2023, jf. s 12

¹⁵ NYT fra Danmarks Statistik af 4. december 2024: Nettoformuen voksede i 2023: <https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetPdf.aspx?cid=48017>

Der findes ikke et niveau for nettokompensationsgraden, der repræsenterer en svag økonomisk tilskyndelse til beskæftigelse, men ministeriet nævner, at der typisk har været fokus på antallet af personer med nettokompensationsgrader over 80 pct. Antallet og andelen af personer med nettokompensationsgrader over 80 pct. er faldet med henholdsvis 144.800 personer og 6,4 pct.-point fra 2005 til 2021, som er det seneste år for opgørelser af nettokompensationsgrader.

11. Vurderer regeringen, at de økonomiske incitamentter til beskæftigelse er tilstrækkelige, når de samlet set forringes frem mod 2030?

Fra 2021 og frem mod 2030 indføres en række regelændringer af skatter og overførsler, der samlet set medfører en stigning i antallet af personer med nettokompensationsgrader over 80 pct. med ca. 23.400 personer. Det dækker dog over modsatte effekter, jf. figur 4.6.

Kapitel 5: Deltidsbeskæftigede

Ministeriet bemærker, at andelen af deltidsbeskæftigede udgør ca. 22 pct. af alle deltids- og fuldtidsbeskæftigede i 2022, når der ses bort fra studerende og pensionister. Fra 2010 til 2022 var andelen af deltidsbeskæftigede tæt på konstant og der er dermed ikke udpræget tegn på, at flere arbejder deltid frem for fuldtid. Både antallet af deltids- og fuldtidsbeskæftigede steg i perioden.

12. Planlægger regeringen initiativer for at realisere beskæftigelsespotentialerne nævnt i kapitel 5 om deltidsbeskæftigelse?

Ministeriet identificerer i kapitel 5 en række beskæftigelsespotentialer, herunder muligheden for at få ikke-erhvervsaktive med små børn i deltidsbeskæftigelse samt at øge arbejdstiden for deltidsbeskæftigede, der ønsker at arbejde mere, jf. s. 94-95.

Kapitel 6: SU-gæld og formueopbygning

Kapitlet sætter fokus på sammenhængen mellem størrelsen på SU-gæld ved dimission og formuen senere i livet.

13. Er lånereglerne for køb af ejerbolig hensigtsmæssige i lyset af analysen i kapitel 6?

Ministeriet finder tegn på, at størrelsen på de studerendes SU-gæld har betydning for deres formueopbygning senere i livet. Personer med ingen eller lav SU-gæld opbygger hurtigere formue end personer med høj SU-gæld. Ministeriet påpeger, at den hurtigere formueopbygning for personer med ingen eller lav SU-gæld i høj grad kan tilskrives udviklingen i boligformuen, netto for

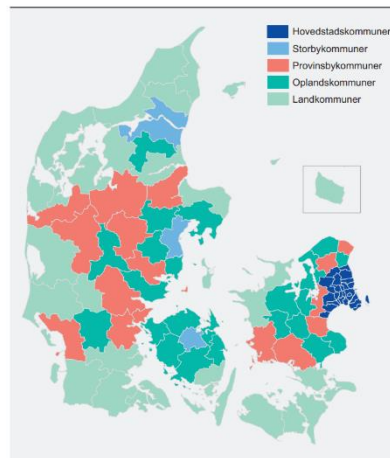

realkreditgæld. Boligformuen vokser mere for personer med ingen eller lav SU-gæld, end for personer med middel eller høj SU-gæld. Det skyldes, at SU-gælden indgår i den gælds faktor, der ligger til grund for optagelse af lån, når man skal godkendes til køb af ejerbolig.

Kapitel 7 og 8: Geografiske forskelle i indkomster og formuer

Regeringen foretager en analyse af geografiske forskelle, hvor landets 98 kommuner inddrages i fem grupper med udgangspunkt i Danmark Statistiks kommunegrupper, jf. s. 125 eller bilag 7.1. Kommunegrupperne tager højde for forskelle i størrelsen på den største by og arbejdsmarkedet i og omkring den enkelte kommune. De fem kommunegrupper kan ses af figur B.7.2. Hver kommune er således grupperet med lignende kommuner, uanset deres geografiske placering, dog med undtagelse af hovedstadskommunerne.

Figur B.7.2 Kommuner opdelt på kommunegrupper

Geografiske forskelle i indkomster

I 2022 er de disponible indkomster i gennemsnit lavest i landkommunerne og højest i hovedstadskommunerne, hvor den gennemsnitlige disponible indkomst var godt 270.000 kr. i landkommunerne og knap 340.000 kr. i hovedstadskommunerne.

Når de samlede indkomstforskelle i hele landet opdeles i bidrag fra henholdsvis indkomstforskellene inden for kommuner og indkomstforskellene mellem kommunerne, kan hovedparten af de samlede indkomstforskelle i Danmark henføres til indkomstforskellene inden for kommuner, svarende til 93,6 pct. i 2022.

Ministeriet bemærker også, at både indkomstforskellene mellem og inden for kommunerne er steget fra 1994 til 2022. Det har medført, at andelen af de samlede forskelle i de disponible indkomster, der kan henføres til indkomstforskellene mellem kommuner, er steget med 2,0 pct.-point fra 4,4 pct. i 1994 til 6,4 pct. i 2022. Ministeriet bemærker, at de stigende mellemkommunale indkomstforskelle især er et resultat af større forskelle i kapitalindkomster på tværs af kommuner.

Kapitalindkomsternes større bidrag afspejler, at aktieindkomster og imputeret afkast af egen bolig har fået større betydning for de disponible indkomster fra

1994 til 2022 og samtidig er blevet mere koncentreret i kommunerne med de højeste indkomster. De større forskelle på afkast på ejerbolig kan blandt andet henføres til udviklingen i boligpriserne, der er steget mest i hovedstadsområdet.

Ministeriet påpeger desuden, at de samlede gennemsnitlige disponible indkomster er knap 60.000 kr. større i hovedstadskommunerne end i landkommunerne som følge af geografisk mobilitet. Analysen foretages ved at sammenligne den faktiske befolkningsbosætning med et hypotetisk alternativ, hvor befolkningen i stedet bestod af de personer, som var opvokset i kommunerne.

Bidragene fra flyttemønstrene til indkomstniveauet i hovedstads- og landkommuner kan i høj grad henføres til flytninger med en videregående uddannelse. Af de personer, som er vokset op i en landkommune og har opnået en videregående uddannelse, er ca. 65 pct. ikke bosat i en landkommune som 40-årig. En stor del af disse personer er flyttet til hovedstadsområdet.

Geografiske forskelle i formuer

Ministeriet nævner, at den geografiske fordeling af formuerne generelt afspejler fordelingen af indkomsterne. Der er dog visse afvigelser, da eksempelvis mange landkommuner, som er kendetegnet ved en relativ høj gennemsnitsalder i befolkningen, har nettoformuer, der er højere end i andre kommuner med samme gennemsnitlige disponible indkomst.

Befolkningen i hovedstadskommunerne havde den højeste gennemsnitlige nettoformue på 1,8 mio. kr. i 2022, mens storbykommunerne den laveste gennemsnitlige nettoformue på 1,3 mio. kr.

Ministeriet analyserer også befolkningssammensætningens betydning for nettoformuen ved at sammenligne den faktiske gennemsnitlige nettoformue med den gennemsnitlige nettoformue opgjort på baggrund af en stiliseret beregning, hvor befolkningssammensætningen i kommunegruppen svarer til landsniveauet.

De finder, at befolkningssammensætningen i storby- og hovedstadskommuner bidrager til en lavere nettoformue. Det dækker over, at en relativt stor andel med videregående uddannelser isoleret set bidrager til højere nettoformuer, mens flere unge og studerende, færre ældre og en relativt høj andel af ikke-vestlige indvandrere i hovedstadskommunerne bidrager til lavere nettoformuer.

I storbykommunerne er de faktiske nettoformuer 195.000 kr. lavere i 2022, end hvis storbykommunerne var som i befolkningen som helhed. For hovedstadskommunerne var det samlede bidrag mere beskedent, svarende til at de faktiske gennemsnitlige nettoformuer var 34.000 kr. lavere i 2022.

I oplands- og landkommunerne bidrager befolknings sammensætningen modsat til højere nettoformuer. Det dækker over, at andelen med en videregående uddannelse er under landsgennemsnittet, hvilket isoleret set bidrager til lavere nettoformuer, mens flere ældre, færre studerende og færre indvandrere bidrager til højere nettoformuer.

Ministeriet bemærker også, at på tværs af kommunerne har især forskelle i alderssammensætningen betydning for nettoformuerne.

Fra 2014 til 2022 steg nettoformuerne relativt mindre i hovedstads- og storbykommunerne end resten af landet. Det skyldes primært, at gældsreduktionen i disse områder var mindre end i resten af landet, se evt. s. 152. Dermed er forskellene på nettoformuerne mellem hovedstadskommunerne og landkommunerne blevet reduceret en smule.

Ejerboligpriser spiller en stor rolle for formueforskellene, og boligpriserne steg klart mest i hovedstadskommunerne i perioden. Ministeriet nævner dog også, at de stigende boligpriser kan have medvirket til, at gælden er faldet relativt mindre i hovedstadskommunerne, fordi lånebehovet i forbindelse med boligkøb øges i takt med højere priser.

14. Undervurderer regeringen de mellemkommunale forskelle ved at anvende kommunegrupper, hvor der er stor forskel i kommunerne indenfor grupperne?

I 2022 var de gennemsnitlige disponible indkomster relativt ens på tværs af de fem kommunegrupper sammenlignet med indkomsterne på tværs af kommuner. Eksempelvis består gruppen af hovedstadskommuner både af de tre kommuner med de højeste nettoformuer og de tre kommuner med de laveste nettoformuer. Dette må formodes at betyde, at forskellene mellem kommuner reduceres, når analysen baseres på kommunegrupper frem for enkeltkommuner.

Dette dokument er udarbejdet af Folketingets Administration til brug for medlemmer af Folketinget. Efter ønske fra Folketingets Præsidium understøtter Folketingets Administration det parlamentariske arbejde i Folketinget, herunder lovgivningsarbejdet og den parlamentariske kontrol med regeringen ved at yde upartisk faglig bistand til medlemmerne. Faglige noter udarbejdet af Folketingets Administration er i udgangspunktet offentligt tilgængelige.